

Til Tegnspråkutvalget, NOU.

Aulerød barnehage for hørselshemmede ønsker her å komme med innspill til hvordan dagens situasjon er rundt tegnspråklige barnehagetilbudet i Vestfold fylke.

Litt om barnehagen:

Barnehagen for hørselshemmede ble opprettet 1972 i Tønsberg.

I 1992 flyttet barnehagen til Sem, pga beliggenheten midt i Vestfold, som gjorde fremkommeligheten enkel. Barnehagen ble bygget med tanke på hørselshemmede, så den er fysisk tilrettelagt med støydemping, romfordeling og vindusplasseringer utifra den kompetansen de hadde da. Barnehagen var på den tiden interkommunal, alle kommunene i Vestfold var med på et spleiselag og holdte driften i gang i mange år. Vi hadde barn fra hele fylket. De fleste hørselshemmede barn ble på den tiden henvist til Aulerød. På det meste hadde vi opptil 25 hørselshemmede barn totalt, fordelt på fulltid og deltid. Siden alle barna var hørselshemmede, og alle voksne brukte tegn og tale/tegnspråk, var det et levende språkmiljø hvor barna kunne velge hvem de ville interagere med, fordi alle barna hadde et felles språk. Vi har etter barnehageforskriftene sin arealutregning plass til 18 barn, noe som gir et trygt, lite og oversiktlig miljø for de hørselshemmede.

Dagens situasjon:

Samarbeidsavtalen ble sagt opp fra de enkelte kommunene fra ca 2014. Kommunene synes det ble for dyrt å fortsette å være med på spleiselaget, og mente de kunne laget et like godt tilbud i sine egne barnehager. Fra da ble Tønsberg kommune alene om driften, og Aulerød barnehage ble da en del av det kommunale tilbudet. Men vi er fremdeles en barnehage tilrettelagt for hørselshemmede og tegnspråkbrukere, og vi er fremdeles åpen for at barn fra andre kommuner i fylket kan søke plass hos oss. Vi har forsterket bemanning hvor alle ansatte bruker enten tegn til tale, eller tegnspråk hele dagen. I dag har Aulerød barnehage 4 hørselshemmede barn (2 fra Tønsberg/Re og 2 fra Sandefjord) og 7 hørende fra nærmiljøet.

Som følge av oppsigelse av den interkommunale avtalen, har antallet hørselshemmede/døve barn vært meget synkende. Og de få hørselshemmede barna fra andre kommuner som har hatt sitt barnehagetilbud her, har fått informasjon om det tilbudet gjennom andre aktører enn kommunen, bl.a tidligere foreldre. Tilfeldig kontakt på facebook, eller andre kjente.

I 2020 kom Stimuleringsordningen satt i gang av Udir. Fokuset skulle være å gi tegnspråktilbud til søsken av døve og coda, barn av døve foreldre.

Sandefjord kommune, som er vår nabokommune opprettet da 5 «tegnpråklige» barnehager, som de fikk tilskudd til gjennom stimuleringsordningen. Og i skrivet som ble laget den gang stod det at de barnehagene skulle ha fokus på tegnspråk, og at coda og døve/hørselshemmede barn oppfordres til å søke en av disse barnehagene. Fra da ble ingen barn henvist hit, fordi kommunen sa de måtte ha mulighet og tid til å bygge opp kompetansen i disse 5 barnehagene, og det kan de bare gjøre når barna er der. De har hatt tegnspråkkurs, de har en pedagog med 60 stp i tegnspråk som reiser rundt til disse barnehagene og gir 5 timer opplæring i tegnspråk til de barna som har vedtak på det. En forelder med et coda barn, ønsket at hennes barn likevel skulle få plass på Aulerød, som kan hans morsmål. Hun hadde vært i kontakt med flere av de andre coda-foreldre som alle sa det samme; det er ikke tegnspråktilbud barna får i Sandefjord, men norsk med tegn støtte. Og dessuten er det bare 1 – 2 barn i hver barnehagen som har tegnspråk som førstespråk/morsmål. Vi stiller da spørsmål om

hvilket tegnspråkmiljø det er for disse barna? Det var en lang kamp mot kommunen gjennom nesten 2 år. Men kommunen stod på sitt, fordi de kunne gi et like godt tilbud i en av sine barnehager. Siden kommuneloven står sterkt, og tydeligvis over språkloven (?) måtte foreldrene gi seg etter to års kamp. Da var både statsforvalter og sivilombud involvert, men begge svarte at kommunen er i sin fulle rett til å gjøre det. Et døvt barn i samme kommune, med døve foreldre, fikk også først beskjed om å søke på en av disse barnehagene, foreldrene skrev da et langt brev på 4 sider med argumentasjon, så fikk de lov til å søke på Aulerød likevel. Og det synes vi er bekymringsfullt. Hvis døve foreldre med døve barn må argumentere så veldig for å få plass, hvordan er det da med hørende foreldre som får et døvt barn og ikke kjenner til noe annet tilbud enn det kommunen selv tilbyr? I et møte med PPT ble vi informert om at PPT ikke har myndighet til å anbefale noe annet enn en plass i sin egen kommune, selv om det står i forskrifter for barnehagen at loven om plass i egen bostedskommune ikke skal være til hinder for et interkommunalt samarbeid.

Vi er alvorlig bekymret for at mange foreldre med hørselshemmede barn aldri får vite at Aulerød eksisterer, fordi kommunene mener de kan lage et eget tilbud som er like bra. Og foreldrene kan da ikke ta et reelt valg pga manglende informasjon. Det innebærer at det er flere barn som er eneste hørselshemmede i en barnehage med kanskje 30 – 50 andre barn. Vi er bekymret for hvor mange barn som blir frarøvet sin mulighet til å lære tegnspråk, og hvor mange integrerte det er i fylket som går alene i barnehagen. Vi er også kjent med at det er minst 2 barn med store hørselstap som er integrert i Tønsberg kommune, selv om de umiddelbart ville fått plass hos oss. Vi er usikre om det kun er foreldrenes valg, eller om det er mangel på informasjon.

Gjennom flere år har vi også fått henvendelser fra de andre kommunene først når de ser at barnet ikke utvikler seg språklig som ønsket. En «vent å se»-holdning er veldig gjeldende.

Barnehageloven:

§38 «Barn under opplæringspliktig alder som har tegnspråk som førstespråk, ELLER som etter sakkyndig vurdering har behov for tegnspråkopplæring, har rett til slik opplæring.» « før kommunen skal fatte vedtak om tegnspråkopplæring, skal det utarbeides en sakkyndig vurdering av PPT.»

Der er loven altfor uklar... hva menes med begrepet «ELLER»? Hvorfor må man ha sakkyndig vurdering når det står at barn som har tegnspråk som førstespråk har rett til slik opplæring?

Kan sammenligne med Rettighetene vi har i forbindelse med tegnspråktolk i utlandet.. «Er du under 18 år, ELLER har behov for å reise i forbindelse med arbeid eller kortvarig undervisning i utlandet får du dekket tolken(es) reise- og oppholdsutgifter.» Den loven gir ingen tvil.. er du under 18 år får du dekket tolkeutgiftene i utlandet.

Fremtiden for de hørselshemmede barna i Vestfold:

Vårt ønske er at vi er sikre på at alle barna i Vestfold får en reel informasjon om hvilke valg de har, og om det eksisterende tilbudet i Tønsberg kommune. Og at skyss-ordningen i henhold til § 36 er tydelig og sikret forankring knyttet til § 38 i barnehageloven (noe som ikke er tilfelle i dag). Da vil det kanskje være mer overkommelig for noen foreldre å benytte seg av tilbudet her, og gi de hørselshemmede barna et godt grunnlag videre i livet.

Mvh Aulerød barnehage for hørselshemmede v/ Vibeke Eide Stensvoll.